

ИНСТРУКЦИЯ № 2 от 4.02.2000 г. за борба с ерозията

Издадена от министъра на земеделието и горите, обн., ДВ, бр. 43 от 26.05.2000 г., отм., бр. 7 от 27.01.2004 г.

кн. 6/2000 г., стр. 302

т. 5, р. 4, № 467

Глава първа

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Инструкцията регламентира изискванията при проектирането, изпълнението и приемането на дейностите по борба с ерозията, както и при поддържането на противоерозионните обекти в горския фонд.

Чл. 2. Националното управление по горите (НУГ) и неговите органи организират, ръководят и контролират дейностите по борба с ерозията в горския фонд.

Чл. 3. Борбата с ерозията в горския фонд се провежда от собствениците чрез организационни, хидротехнически и лесомелиоративни мероприятия.

Глава втора

ОРГАНИЗАЦИОННИ МЕРОПРИЯТИЯ

Чл. 4. (1) За подпомагане на дейността на държавните органи началникът на НУГ назначава със заповед национален съвет за защита от ерозия и порои в горския фонд.

(2) Националният съвет е консултативен орган, в който се включват специалисти от Министерството на земеделието и горите, Министерството на околната среда и водите, Лесотехническият университет, Българската академия на науките, сдружения на собственици на гори и други.

(3) Националният съвет се ръководи от председател, който е заместник-началник на НУГ.

(4) Националният съвет обсъжда основни въпроси, свързани със защитата от ерозия и порои, плана и отчета за противоерозионните мероприятия в горския фонд и прави предложения до началника на НУГ.

(5) Заседания на националния съвет се провеждат най-малко два пъти годишно и при всички случаи на поройна активност, довела до бедствени последици.

Чл. 5. Директорът на държавното лесничество определя със заповед специалист с висше образование, който отговаря за дейностите по борба с ерозията, и води регистъра на пороите.

Чл. 6. (1) Противоерозионните мероприятия се провеждат по водосбори.

(2) Поройните водосбори се посочват в устройствените проекти на лесничествата и се включват в категорията "защитни противоерозионни гори" по смисъла на чл. 4 от Закона за горите.

(3) В поройните водосбори се обособяват поройни горски земи, които са предмет на специално противоерозионно третиране.

(4) Поройните горски земи се обособяват в самостоятелни териториални единици (отдели или подотдели), в които се провеждат съответни мероприятия.

Чл. 7. (1) В проектите за строителство в поройните водосбори се прави проучване за отражението им върху ерозионните процеси, както и върху процесите на плъзгане, срутване и др.

(2) Резултатите от проучванията по ал. 1 се отразяват в доклад в съответствие с Наредба № 4 от 1998 г. за оценка на въздействието върху околната среда (ДВ, бр. 84 от 1998 г.).

Глава трета

ПРОЕКТИРАНЕ НА ПРОТИВОЕРОЗИОННИ МЕРОПРИЯТИЯ

Раздел I

Задание за проектиране

Чл. 8. (1) Борбата с ерозията се провежда въз основа на проекти.

(2) В зависимост от площта на водосбора, поройната горска земя или обекта и тяхната специфика проектирането се извършва на три или на два етапа, които включват съответно задание за проектиране, идеен проект и работен проект или задание за проектиране и работен проект.

Чл. 9. (1) Изготвянето на задание за идеен или за работен проект се възлага от инвеститора на регистрирани за упражняване на частна лесовъдска практика лица съгласно Наредба № 17 от 1998 г. (ДВ, бр. 80 от 1998 г.).

(2) В заданието се определят обхватът на проекта за лицензиране на

физически и юридически лица за упражняване на частна лесовъдска практика в Република България и срокът за неговото разработване.

(3) Заданието определя целта на проекта и задачите, които той следва да реши.

(4) Към заданието се прилагат карта в мащаб 1:50 000 или 1:25 000, в която се посочва местоположението на обекта, и карта в мащаб 1:10 000 или 1:25 000, в която са отбелязани земите, които се нуждаят от противоерозионни мероприятия, и участъците от хидрографската система, които се нуждаят от укрепяване.

(5) Заданието за проектиране се приема от експертен съвет и се одобрява от началника на НУГ.

Раздел II

Идеен проект

Чл. 10. (1) Идеиният проект обхваща цялата площ на поройния водосбор или водосбора на отделен приток с пороен режим. Той се разработва в два или повече варианти в съответствие със заданието за проектиране.

(2) Степента на подробност на идейния проект се определя в заданието за проектиране.

(3) В идейния проект се отразява състоянието на терените по отношение на тяхната ерозираност и проявите на ерозионни и други денудационни процеси и се предвиждат мерки за ограничаване на тяхното влияние.

(4) Идеиният проект включва обяснителна записка и приложения.

Чл. 11. (1) Обяснителната записка съдържа обща част и техническа част.

(2) В общата част се дава целенасочена характеристика на природните и социално-икономическите условия във водосбора, тяхното влияние върху денудационните процеси, както и отражението на предвидените мероприятия върху поминъка на населението.

(3) Въз основа на условията във водосбора в общата част се извършва класификация на пороя по големина на водосбора, произход на наносите, характер на застрашените територии и постройки и тяхното икономическо значение.

(4) В техническата част на обяснителната записка се анализират резултатите от проведените противоерозионни мероприятия във водосбора на пороя или в съседни водосбори със сходни условия.

(5) В техническата част се описват мероприятията за постигане на целта на проекта и се мотивира техният избор.

Чл. 12. (1) Като приложения към идейния проект се представят карти, чертежи, фотоматериали и др.

(2) Картите отразяват местоположението на обектите, площите за залесяване, състоянието на земите по отношение на ерозионните и други денудационни процеси и проектираните мероприятия.

(3) Чертежите включват надлъжни профили на участъците за укрепяване, включително и на ровините. За сходните напречни профили се изготвят типови проекти на укрепителните съоръжения.

(4) Върху надлъжните профили се означават мястото и височината на баражите и се посочват участъците, в които се предвижда изграждането на прагове.

(5) Чрез панорамни фотоснимки с формат А-4 или А-5 се показва състоянието на терените преди провеждането на противоерозионните мероприятия.

(6) Към проекта се представя количествено-стойностна сметка на отделните варианти.

Чл. 13. (1) Идеиният проект се приема от експертен съвет при НУГ.

(2) Приетият вариант на идейния проект се утвърждава от началника на НУГ.

Раздел III

Работен проект

Чл. 14. (1) Работният проект се разработва със степен на подробност, която позволява изпълнението на предвидените мероприятия.

(2) Работният проект включва обяснителна записка и приложения.

Чл. 15. В обяснителната записка се прави характеристика на водосбора или поройната горска земя. В нея се мотивира необходимостта от отделните противоерозионни мероприятия и се описват технологиите за тяхното изпълнение.

Чл. 16. (1) Приложенията към работния проект включват:

1. карта, в която е означено местоположението на обекта и площта за залесяване;

2. карта на ерозията;

3. карта на противоерозионните мероприятия;

4. надлъжен профил и ситуация на участъка от хидрографската система, в

който се проектират укрепителните съоръжения; в тях се отбелязва мястото на всяко съоръжение, неговата височина и ориентацията му спрямо посоката на течението;

5. чертежи на всяко съоръжение в три проекции с означени размери;

6. типови проекти на дребноразмерните укрепителни съоръжения;

7. резултатите от оразмеряването на дебелината на баражите и проверките на тяхната устойчивост и от оразмеряването на преливника и радието;

8. за стоманобетонните баражи се прилагат кофражен и армировъчен план и необходимите детайли;

9. формуляр за определяне на обема на зидарията и изкопите;

10. технологични планове на залесяване;

11. спецификация на материалите, необходими за изграждането на укрепителните съоръжения и изпълнението на лесомелиоративните мероприятия;

12. количествено-стойностна сметка на обекта;

13. изисквания за безопасност на труда.

(2) Всички приложения се заверяват от проектанта.

(3) Инвеститорът може да възложи прилагането и на други допълнителни материали, които се уточняват в заданието за проектиране.

Чл. 17. (1) След съгласуване със специализираната администрация работният проект се приема от експертен съвет, назначен от инвеститора.

(2) Приетият от експертния съвет работен проект се утвърждава от началника на НУГ.

Глава четвърта

ХИДРОТЕХНИЧЕСКИ МЕРОПРИЯТИЯ

Раздел I

Канавко-валове

Чл. 18. (1) Канавко-валове се прилагат за ограничаване на ерозията в земи, в които не се извършва залесяване, или в силно и много силно ерозирани земи за създаване на условия за тяхното залесяване. Те се залагат по хоризонталите, като се прекъсват през 20 м с ивица, широка 2 м.

(2) Разстоянието между канавко-валовете не трябва да позволява формирането на повърхностен воден отток, причиняващ ерозия на почвата в ивицата между тях.

(3) Водозадържащият капацитет на канавко-валовете трябва да осигурява пълно задържане на оттока от валеж с обезпеченост 2 %.

Раздел II

Дребноразмерни напречни укрепителни съоръжения (прагове)

Чл. 19. (1) Дребноразмерните напречни съоръжения се прилагат за укрепяване на ровини.

(2) В зависимост от условията, изразени в дълбочината на почвата, наличието на овлажняване, възможностите за доставяне на строителни материали и др., укрепяването на ровините се извършва чрез клейонажи, каменни прагчета от суха зидария, габионни прагове и др.

Чл. 20. (1) Клейонажи се изграждат, когато условията в ровината позволяват развитието на върбовите резници.

(2) Височината на клейонажите е до 1 м.

(3) Защитата срещу подравяне се осигурява чрез фашинажи или хоризонтални леси.

(4) При наличие на достатъчно количество вършина ровините може да се укрепяват чрез задръстване, като във влажни ровини предварително се забиват върбови резници.

Чл. 21. (1) В сухи ровини с едри наносни материали или каменисто легло се прилагат каменни прагчета от суха зидария или габионни прагове.

(2) Каменните прагчета от суха зидария се изграждат с височина до 2 м от едри обработени каменни блокове.

(3) Габионните прагове се изграждат на отделни хоризонтални части с височина 0,5 – 0,7 м, след което всяка част се завива с телена мрежа.

(4) Височината на габионните прагове може да бъде до 2 м.

(5) При необходимост защитата на прагчетата от суха зидария и на габионните прагове срещу подравяне се осигурява чрез заскаляване или чрез контрапрагове.

(6) Укрепяването на ровините може да се постигне и чрез прагове от различни достъпни материали, като дребен дървен строителен материал, автомобилни гуми, кофражни платна, телена мрежа, стоманобетонни елементи и др.

(7) След запълване на пространството зад праговете с наноси теренът около

тях се залесява.

Чл. 22. (1) За укрепяването на ровини се изготвят типови проекти на дребноразмерните напречни съоръжения, придружени с указания за задължителните изисквания, които трябва да се спазват при тяхното изграждане.

(2) Състоянието на дребноразмерните напречни укрепителни съоръжения се проверява при ревизията на охранителните участъци и при необходимост се предвижда тяхното ремонтване.

Раздел III

Едроразмерни напречни укрепителни съоръжения (баражи)

Чл. 23. (1) Баражи се прилагат за укрепяване на хидрографската система на пороите, когато е необходимо повдигане на нивото на поройното легло над 2 м.

(2) Мястото за изграждане се избира така, че баражът да изпълни своето предназначение – заздравяване на хидрографската система и съседните ѝ склонови земи или задържане на наносите пред защитавания обект.

(3) За изграждането на всеки бараж се изготвя отделен работен проект. Мястото му се отбелязва в картите на лесничейството.

Чл. 24. (1) Материалите за строителството на баражи се избират с оглед на необходимата трайност на съоръжението.

(2) Баражите се изграждат от каменна зидария с циментопясъчен разтвор, бетон, бутобетон, стоманобетон, дървен материал и габиони, както и от комбинации между някои строителни материали, от които се изграждат отделни части на баражите.

(3) За бутобетон и каменна зидария на разтвор се използва неизветрял ломен камък. Циментопясъчният разтвор е с марка не по-ниска от 10 МПа. Класът на бутобетона не може да бъде по-нисък от В 7,5.

(4) Бетонните и монолитните стоманобетонни баражи се изграждат от обикновен бетон с клас по якост на натиск от В 10 до В 25, а сглобемите стоманобетонни конструкции – от В 15 до В 35. За подложен бетон се използва бетон клас В 7,5.

(5) Основните показатели на бетона и съответните класове, които се предписват при проектиране на бетонни и стоманобетонни баражи, са:

1. клас по якост на натиск – класове от В 7,5 до В 35;
2. клас по мразоустойчивост – класове F 50 и F 75;
3. клас по водонепропускливост – класове W 0,4; W 0,6; W 0,8;
4. клас по консистенция – К 2.

Чл. 25. (1) За армиране на баражите се използват горещовалцувани стомани клас А-I (гладка) и клас А-III (с периодичен профил).

(2) При армиране със стомана клас А-III проектният клас на бетона по якост на натиск не може да бъде по-нисък от В 15.

Чл. 26. (1) Височината на заздравителните баражи се определя въз основа на дължината на участъка за укрепяване и необходимото издигане на поройното легло.

(2) Височината на задръжните баражи се определя с оглед осигуряването на определен задръжен ефект.

(3) Проектният наносен наклон се определя въз основа на реално формирани наклони при сходни условия, като се отчитат съществуващите различия при тяхното формиране или чрез формули.

Чл. 27. (1) Размерите на преливника трябва да позволяват преминаването на максимален воден отток с обезпеченост 2 – 10%.

(2) Оптималната дълбочина на преливника е 1,0 – 1,5 м. При по-голяма дълбочина нейното влияние се компенсира с по-голямо вкопаване на основата или по-голяма дебелина на радието.

(3) Широчината на преливника се избира в зависимост от устойчивостта на поройното легло след баража срещу подравяне, от състоянието на бреговете преди баража и от характера на напречния профил, в който се проектира баражът.

(4) Широчината на преливника на контрабаража е по-голяма или равна на широчината на преливника на баража.

Чл. 28. (1) Максималният воден отток се определя въз основа на максималното напречно сечение на водния поток и неговата средна скорост по време на върха на високата вълна или чрез формули.

(2) Максималният воден отток се определя в участъци, в които движението е близко до равномерното – успоредни брегове, постоянен наклон и грапавина на леглото, и се намират в близост до мястото, в което се проектира баражът.

(3) В порои, в които има изградени напречни укрепителни съоръжения,

максималният воден отток може да се определя по размерите на преливника и дълбочината на водния поток при него.

Чл. 29. Дължината на радието следва да осигури успокояване на водния поток в участъка между баража и контрабаража. То се постига, като разстоянието, на което падат най-горните струи от течния поток, се завиши с около 2 м.

Чл. 30. При проектирането на всякакъв вид баражи се спазват следните основни изисквания:

1. вкопаването на основата е най-малко 1 м;
2. дължината на основата е най-малко с 2 м по-голяма от широчината на преливника при венеца;
3. най-късото разстояние между теренната линия и стъпалата е 1 м;
4. крилетата се вкопават в бреговете най-малко 1 м;
5. височината на крилетата е най-малко равна на дълбочината на преливника;
6. водоотточните канали се разполагат симетрично под основата на преливника.

Чл. 31. (1) За укрепяване на хидрографската система на пороите обикновено се прилагат праволинейни баражи, които според използваните материали биват: каменни, бетонни, дървени (сандрачни), стоманобетонни и др.

(2) Каменните и бетонните баражи могат да бъдат и криволинейни.

Чл. 32. (1) Всички типове праволинейни баражи, с изключение на монолитните стоманобетонни баражи, се оразмеряват като гравитационни масивни подпорни стени.

(2) Оразмеряването се извършва за вертикален резен от баража с широчина 1 м в най-ниската част на напречния профил.

(3) Данните и резултатите за изчисляването на обема на зидарията и на изкопите на баража и защитните постройки се нанасят във формуляри (приложения № 1 и 2).

Чл. 33. (1) Проверката на устойчивостта срещу хлъзгане се извършва за фугата при теренната линия.

(2) Хидростатичният натиск и теглото се определят за височината на баража от теренната линия до долното ниво на преливника.

(3) По преценка на проектанта хидростатичният натиск може да се определи за височина на водния пласт до горното ниво на преливника.

(4) Коефициентът на хлъзгане трябва да бъде по-голям от 1,3.

Чл. 34. (1) Проверката на устойчивостта срещу преобръщане се извършва графично или чрез коефициента на преобръщане.

(2) Теглото се определя за височината на баража от основата му до долното ниво на преливника.

(3) Коефициентът на устойчивост срещу преобръщане трябва да бъде по-голям от 1,3.

Чл. 35. (1) Криволинейни баражи се проектират, когато бреговете са скалисти, разстоянието между бреговете на нивото на преливника не превишава 20 м и се налага изграждането на бараж с височина над 3,5 м.

(2) Криволинейните баражи се оразмеряват като носещи постройки.

(3) Данните и резултатите за изчисляване на обема на зидарията и изкопите се нанасят във формуляри (приложения № 3 и 4).

Чл. 36. (1) Сандрачни и габионни баражи се изграждат в нестабилни (плъзгащи се) терени и в случаите, когато е необходим временен укрепителен ефект. Височината им не превишава 3 м.

(2) След стабилизирането на терена сандрачните и габионните баражи се заменят с трайни постройки от каменна зидария на циментопясъчен разтвор, бетон и др.

(3) При опасност от подновяване на движението на терена се прилагат трайни постройки със специални конструкции.

Чл. 37. (1) Стълбояеми баражи от стоманобетонни греди се изграждат, когато може да се осигури изготвянето на гредите при промишлени условия и достъп на механизация по цялата строителна площадка.

(2) Централната част на баража е стълбояема, а основата, крилетата и част от стъпалата може да бъдат от бетон, каменна зидария с циментопясъчен разтвор и др.

(3) Пространството между най-горния ред напречни греди се запълва с бетон, а при преливника се оформя стоманобетонна стреха.

(4) Най-долният и най-горният ред греди са напречни.

Чл. 38. (1) Монолитните стоманобетонни баражи са праволинейни, ъглови, с контрафорси или без контрафорси. Височината им е над 3,50 м.

(2) Централната част на баража се изгражда от стоманобетон, а страничните му части, включващи стъпалата и крилетата, може да се изграждат от бетон.

(3) За изграждането им е необходим достъп на транспортни средства и строителна техника по цялата строителна площадка с оглед механизирани строителството.

Чл. 39. (1) Стоманобетонните баражи се проектират като гравитационни подпорни стени за поемане на хидростатичен натиск.

(2) Стоманобетонната конструкция на баража се изчислява по метода на граничните състояния за носеща способност и за деформации.

Чл. 40. (1) Изчисленията за носеща способност на конструкцията включват проверки на:

1. хлъзгане в основната плоскост;
2. обръщане около външен долен ръб на фундамента;
3. разрушение на земната основа под и встрани от фундамента;
4. якост на стоманобетонната конструкция и нейните елементи.

(2) Изчисленията за деформации включват:

1. проверка за деформации на земната основа;
2. проверка на пукнатиноустойчивост на стоманобетонната конструкция на баража.

Чл. 41. (1) Стоманобетонните баражи се оразмеряват за основно съчетание на натоваванията от собствено тегло и хидростатичен натиск с височина на водния пласт до горния ръб на преливника.

(2) Минималните стойности на коефициентите на устойчивост са: на хлъзгане - 1,3; на обръщане - 1,5 и на разрушаване на основата - 1,5.

(3) При неудовлетворяване на условието за устойчивост на хлъзгане в основната плоскост се променя напречният профил на баража.

(4) При оразмеряване на стоманобетонен ъглов бараж без контрафорси се извършват проверки за якост на конструкцията в застрашените сечения, за които се определят разрезните усилия - огъващ момент и срязваща сила.

(5) При оразмеряването на стоманобетонен ъглов бараж с предни контрафорси се правят проверки за якост на вертикалната плоча, предната и задната част на фундамента, контрафорсите, гредата на нивото на преливника и зъба на фундамента.

(6) Когато бетонната плоча е с височина на терена до 2 м, нейната дебелина се приема от конструктивни съображения, а когато височината е по-голяма, тя се изчислява.

Чл. 42. (1) Фундаментът се армира и бетонира само при наличие на подложен бетон с дебелина 0,1 м.

(2) Минималното бетонно покритие на долната армировка във фундамента е 0,04 м.

(3) Армирането и бетонирането на фундамента е непрекъснато. При прекъсване на бетонирането за повече от два часа работната фуга се обработва.

(4) Допуска се работна фуга между горен ръб на фундамента и вертикалната част на конструкцията.

(5) Централната (стоманобетонната) част и страничните (бетонните) части се бетонират едновременно.

(6) Връзката между стоманобетонната и бетонните части се осъществява с армировка, която навлиза в бетонните части най-малко 0,75 м.

Чл. 43. (1) Защитата на баражите от повреди се осигурява чрез прилагането на допълнителни мерки, насочени към увеличаване на трайността на преливника и предпазване на основата от подравяне.

(2) Увеличаването на трайността на преливника срещу разрушаване се постига чрез облицоването му със здрави, едри дялани каменни блокове, чрез изграждане на армирана стреха и своевременно отстраняване на появилата се дървесна и храстова растителност в обсега на преливника и по лицевата повърхност на баража.

(3) Предпазването на основата на баража от подравяне се осигурява чрез заскаляване пред баража с едри каменни блокове с обем 0,1 м³ или изграждане на контрабараж, ефектът от който може да се увеличи чрез комбинирането му с радие и облицовъчни стени.

Чл. 44. (1) Изборът на участъка за укрепяване се прави с оглед на защитата на застрашавания от пороя обект.

(2) Когато е необходимо осигуряване на бърза защита, укрепителните работи започват в участъка непосредствено над обекта. Когато това не се налага, укрепяването започва в най-силно засегнатия от денудационни процеси участък от хидрографската система.

(3) Възможно е едновременно провеждане на укрепителните работи в няколко участъка.

(4) В рамките на избрания участък укрепяването започва от най-долната му част. Отклоненията от тази схема се мотивират.

Чл. 45. (1) В зависимост от дължината на участъка за укрепяване и състоянието на бреговете укрепяването се извършва с единични баражи или със система от баражи.

(2) Когато укрепяването се осъществява чрез система от баражи, разполагането на отделните постройки и тяхната височина зависят от характера на процесите, които протичат в участъка за укрепяване.

(3) Когато доминират процесите на удълбочаване на леглото, укрепяването се постига с по-ниски постройки, като всеки следващ бараж се изгражда в края на задбаражния нанос на предходния бараж.

(4) Когато доминират процесите на разширяване на леглото, съпроводени с процеси на плъзгане и срутване на бреговете, укрепяването се постига чрез по-високи баражи.

(5) При тесни напречни профили и при необходимост от бараж с голяма височина той се заменя със система от няколко по-ниски баража. В такива случаи всеки следващ бараж се изгражда върху наноса на предходния бараж, като основата му се залага на дълбочина най-малко 1 м под нивото на преливника на предходния бараж.

Чл. 46. (1) Контролът за състоянието на баражите се извършва ежегодно през октомври и след всяко прииждане на пороя.

(2) За констатираните повреди се съставя протокол, в който се посочва необходимият ремонт.

(3) След всяко по-голямо прииждане на пороя се вземат данни за дълбочината на течния поток при преливниците на баражите, въз основа на които се определя максималният воден отток.

Глава пета

ЛЕСОМЕЛИОРАТИВНИ МЕРОПРИЯТИЯ

Раздел I

Оценка на ерозията

Чл. 47. (1) Предмет на оценка са последиците от ерозията и проявите на ерозионни процеси.

(2) В зависимост от големината на водосбора или поройната горска земя оценката на ерозията се извършва чрез дистанционни методи с помощта на аерофотоснимки или само чрез директно проучване на терена.

(3) Резултатите от проучването се отразяват в карта на ерозията.

Чл. 48. (1) Оценката на последиците от ерозията отразява съкращаването на мощността на почвените хоризонти. В зависимост от морфологичния им строеж почвите биват с три или с два генетични хоризонта.

(2) За почвите с три генетични хоризонта се обособяват следните степени на ерозираност:

1. слабо ерозиран почви - ерозира се хумусният хоризонт (А);
2. средно ерозиран почви - ерозира се преходният хоризонт (В);
3. силно ерозиран почви - ерозира се скелетният хоризонт (С);
4. много силно ерозиран почви - ерозира се основната скала (D).

(3) При почвите с два генетични хоризонта се разграничават следните степени на ерозираност:

1. слабо ерозиран почви - ерозира се първата половина на хумусния хоризонт (А);
2. средно ерозиран почви - ерозира се втората половина на хумусния хоризонт (А);
3. силно ерозиран почви - ерозира се скелетният хоризонт (АС);
4. много силно ерозиран почви - ерозира се основната скала (D).

(4) След степента на ерозираност в скоби се отбелязва сумарната мощност на почвените хоризонти.

(5) За много силно ерозираните почви се посочват видът на основната скала и посоката на пукнатините.

Чл. 49. (1) Според проявите на ерозионни процеси всички почви независимо от тяхната степен на ерозираност се разделят на ерозиращи се и неерозиращи се.

(2) При ерозиращите се почви по повърхността се наблюдават признаци на ерозия, изразени чрез наличието на ерозионни форми (ерозионни бразди и ровини).

(3) При неерозиращите се почви по повърхността не се наблюдават признаци

на ерозия.

Раздел II

Противоерозионни залесявания

Чл. 50. (1) Изборът на видовете за залесяване, типовете горски култури, начинът и дълбочината на почвоподготовката, гъстотата, методите и сезоните за залесяване, начините за отглеждане на културите, както и сроковете за инвентаризация се съобразяват с утежнените екологични условия, при които се провеждат противоерозионните залесявания.

(2) За възстановяване на растителността в поройните горски земи освен традиционни се прилагат и специализирани технологии за подготовка на почвата, залесяване, отглеждане на културите и други, съчетани с изграждане на укрепителни съоръжения.

(3) Противоерозионните залесявания се провеждат след изграждането на съответните хидротехнически съоръжения, осигуряващи необходимата стабилност на терена.

(4) При овладяване на ровини се допуска тяхното едновременно провеждане.

Чл. 51. (1) Противоерозионните залесявания биват цялостни (масивни) и частични (поясни).

(2) Цялостни залесявания се извършват в ерозирани или ерозиращи се земи от горския фонд за регулиране на водния отток.

(3) Поясни залесявания се провеждат за регулиране на повърхностния воден отток, за трайно фиксиране на поройното легло при корекционни мероприятия и за подобряване на екологичната обстановка.

Чл. 52. (1) Водорегулиращи горски пояси се създават в най-долната част на склона (крайбрегови пояси) или по склона (склонови пояси).

(2) Широчината на крайбреговите пояси се определя в зависимост от дължината на склона и неговия наклон. Минималната широчина на поясите е 10 м.

(3) Поясите се създават едновременно със залесяването на бреговите земи.

(4) Когато бреговите земи не са достигнали профила на равновесие, крайбреговите пояси се залагат на разстояние от бреговия ръб, което осигурява тяхната защита до формиране на траен профил.

(5) Склонови пояси се създават на склонове с дължина над 100 м, като се залагат по посока на хоризонталите.

(6) Широчината на склоновите пояси се определя чрез формули или се приема около 30 м.

Чл. 53. (1) Корекционни горски пояси се създават в разливищата на пороите по протежение на бреговете на коригираното легло.

(2) Трасето на коригираното легло в максимална степен следва естественото легло, което предпазва от опасно нарастване на скоростта на водното течение.

Чл. 54. (1) Напречният профил на коригираното легло се оформя механизирано, като му се придава трапецовидна форма. Той се фиксира чрез изграждането на надлъжни и напречни плетове, отбивала (шпори) и леси.

(2) Площта на напречния профил се измерява въз основа на воден отток с обезпеченост 20 - 30%.

Чл. 55. (1) В краищата на хоризонталната част на профила се изграждат двойни или единични надлъжни плетове, придружени от отбивала и хоризонтални леси.

(2) При вдлъбнатите брегове се изграждат двойни плетове, а при изпъкналите брегове и в правите участъци - единични плетове.

(3) Отбивалата се изграждат откъм вътрешната страна на надлъжните плетове като продължение на напречните плетове и на вертикалните леси.

(4) Хоризонталните леси се поставят напречно под надлъжните плетове.

Чл. 56. (1) По брега зад надлъжните плетове се изграждат двойни или единични напречни плетове.

(2) Двойни плетове се изграждат по вдлъбнатите брегове на разстояние 60 м един от друг, а единичните - в изпъкналите и правите участъци на разстояние 120 м.

(3) Между напречните плетове на разстояние 10 м при вдлъбнати участъци и 20 м в изпъкнали и прави участъци се изграждат вертикални леси.

(4) В хоризонталните и вертикалните леси се поставят живи върбови клони.

(5) До всеки кол на надлъжните и напречните плетове, както и на шпорите се поставят по два живи върбови кола (резника).

Чл. 57. (1) Корекционните пояси се създават след фиксирането на напречния профил на коригираното легло. Те включват 2 реда ракета до надлъжните плетове

на разстояние 0,5 м, след които следват 2 реда живи върбови колове на разстояние 1 м.

(2) Останалата част от пояса, чиято широчина е 20 - 30 м, включва влаголюбиви дървесни видове - елши, тополи, чинари, явори, ясени, фиданките на които се засаждат на разстояние 2 - 3 м.

Чл. 58. (1) Брегозащитните пояси се създават по протежение на подриваемите участъци от бреговете. Те включват по 2 реда върба и елша. Останалата част до брега се залесява с влаголюбиви дървесни видове.

(2) Първоначалната защита на брегозащитните пояси се осигурява от единичен или двоен надлъжен плет, подсилен с шпори и хоризонтална леса.

Чл. 59. (1) Разливищата зад баражите се залесяват, след като те придобият постоянен наклон и се преустанови транспортът на едри наноси.

(2) Преди залесяването се изграждат надлъжни и коси плетове, шпори, леси и други както при корекционните пояси.

(3) Широчината на коригираното легло е равна на широчината на преливника на баража.

Чл. 60. (1) Колматажни пояси се създават по протежение на бреговете, когато е необходимо да се осигури отлагането на плуващи наноси върху речната тераса. Те се състоят от:

1. надлъжни горски пояси с дължина няколко километра и широчина 40 - 50 м;

2. коси горски пояси, чиято дължина се определя според широчината на речната тераса, а широчината им е 20 - 30 м;

3. тревни площи между горските пояси.

(2) Надлъжните горски пояси включват по 2 реда върби и елши.

Чл. 61. (1) Залесяване на брегови земи се извършва само когато те са достигнали профила на равновесие.

(2) Стабилизирането на повърхността им се постига чрез изграждане на брегови плетчета, каменни прагчета от суха зидария, прагчета от метална мрежа и други, разположени по хоризонталите на разстояние 1,5 - 2 м. Зад тях се оформят тераски, в които се извършва залесяването.

(3) За залесяване се използват местни сухоустойчиви видове и особено такива, които се размножават чрез коренови издънки, като акация, айлант, люляк и др.

Чл. 62. (1) Състоянието на противоерозионните залесявания се контролира чрез тяхната инвентаризация.

(2) Културите, създадени в поройни горски земи, се инвентаризират и попълват до петата година.

Глава шеста

ПРОВЕЖДАНЕ, ПРИЕМАНЕ И ОТЧИТАНЕ НА ПРОТИВОЕРОЗИОННИТЕ МЕРОПРИЯТИЯ

Раздел I

Провеждане на противоерозионните мероприятия

Чл. 63. (1) Собствениците на земи и гори от горския фонд, които извършват ново строителство и ремонт на укрепителни съоръжения и корекции с проект, предварително съгласуват проектите с държавното лесничество.

(2) Директорът на държавното лесничество съгласува проектите, когато са спазени изискванията на тази инструкция.

(3) Отказът за съгласуване се мотивира писмено.

Чл. 64. (1) От Националния фонд "Българска гора" се финансират хидротехническите съоръжения в Държавния горски фонд, както и тези в земите и горите, собственост на физически лица, когато те са включени в проекти и програми, съгласувани с НУГ. Необходимите средства се одобряват от министъра на земеделието и горите и се утвърждават от министъра на финансите.

(2) Хидротехническите съоръжения в горския фонд се финансират след одобрение от НУГ въз основа на писмена заявка от държавното лесничество до регионалното управление по горите.

(3) Обобщените заявки се представят от регионалното управление по горите за одобрение от НУГ в срок до 30 октомври на годината, предхождаща изпълнението им.

(4) Възлагането на проектирането и изпълнението на одобрените съоръжения се осъществява от държавното лесничество при спазването на Закона за обществените поръчки.

Чл. 65. (1) Изграждането на едроразмерните укрепителни съоръжения и на корекциите на поройни водни течения, както и ремонтите им по проект започват

след даване на строителна линия от проектанта.

(2) По време на строителството се приемат изкопите за основата, арматурата и кофража, за което се съставя протокол.

(3) За изграждането на дребноразмерни укрепителни постройки, както и за ремонт на едроразмерни укрепителни съоръжения и корекции без проект не се изисква съгласуване и даване на строителна линия.

Раздел II

Приемане на противоерозионните обекти и залесявания

Чл. 66. (1) Новоизградените и ремонтираните с проект едроразмерни укрепителни съоръжения и корекциите на поройни водни течения подлежат на приемане след приключване на строителството.

(2) Приемането се извършва от приемателна комисия, назначена от началника на регионалното управление по горите и председателствана от негов представител.

(3) Началникът на регионалното управление по горите назначава приемателната комисия след писмена заявка на инвеститора за готовността на обекта за приемане.

(4) Членове на приемателните комисии са представители на инвеститора, собственика, изпълнителя, проектанта и на държавното лесничество.

(5) Инвеститорът представя на приемателната комисия следните документи:

1. работен проект и съгласувателните документи към него;
2. договор за строителство и приложенията към него;
3. протокол за даване на строителна линия от проектанта;
4. протокол за приемане на изкопите за основата;
5. протоколи за приемане на армировката и кофража;
6. сертификати за качеството на бетона и на циментопясъчния разтвор;
7. дневник за изпълнение на строителните работи;
8. заповедна книга на строителния обект;
9. други документи, които могат да подпомогнат комисията при вземане на решение.

Чл. 67. (1) Приемателната комисия установява спазването на заложените в проекта изисквания, отклоненията от него и прави оценка на допуснатите пропуски.

(2) Комисията приема обекта, когато той е изпълнен в съответствие с проекта.

(3) Комисията предписва отстраняване на допуснатите поправими пропуски, които не застрашават сигурността на обекта.

(4) Комисията не приема обекта, когато се констатират непоправими пропуски, застрашаващи сигурността на обекта.

Чл. 68. (1) Резултатите от работата на приемателната комисия се отразяват в протокол, който се подписва от всички членове на комисията.

(2) В случай че член на комисията изрази особено мнение, той го представя на председателя на комисията в писмен вид не по-късно от 3 дни след приключване на работата.

(3) При наличие на особени мнения председателят на комисията съставя писмено становище за тях, което е неразделна част от приемателния протокол.

(4) Председателят на приемателната комисия представя протокола на началника на регионалното управление по горите в срок една седмица след подписването му.

Чл. 69. (1) Гаранционният срок на обекта се определя в договора за строителството между инвеститора и изпълнителя.

(2) Когато в гаранционния срок се появят недостатъци и не се постигне взаимно съгласие за тяхното отстраняване, възникналите спорове се решават по съдебен ред.

Чл. 70. (1) Приемането на противоерозионните залесявания, съчетани с изграждане на дребноразмерни укрепителни съоръжения в държавния горски фонд, се извършва от комисията, провеждаща инвентаризацията на културите.

(2) За терените извън държавния горски фонд приемането се извършва от комисията по проверка на инвентаризацията.

(3) В приемателните протоколи се отбелязват необходимите данни за попълване на регистъра на пороите.

(4) Проектите и приемателните протоколи се съхраняват в държавните лесничейства и собствениците.

Раздел III

Отчитане на противоерозионните мероприятия

Чл. 71. (1) Данните за противоерозионните мероприятия в поройните

водосбори се отразяват в специален регистър по образец, утвърден от началника на НУГ (приложение № 5).

(2) Регистърът се допълва в края на всяка година.

(3) Информация за последиците от всяко прииждане на пороя се представя от горските стражари на охранителните участъци на специалиста, водещ регистъра, който извършва необходимите проучвания.

(4) В регистъра се описват всички прояви на пороя, които представляват интерес за осигуряване на защита от поройната дейност.

(5) Към регистъра се прилагат карти на водосбора от всяка устройствена ревизия.

(6) Държавните лесничейства изготвят и периодично попълват фотоалбум на противоерозионните обекти. Всяка снимка се придружава от информация за годината на заснемането, местоположението на обекта и др.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на тази инструкция:

1. "Ерозия" е процес, причиняващ разрушаване на земната повърхност, пренасяне и отлагане на отделените материали от водни потоци.

2. "Оценка на ерозията" е дейност, насочена към установяване на редуцирането на дълбочината на почвата и наличието или отсъствието на ерозионни процеси.

3. "Порой" е водно течение, което се характеризира с внезапни, буйни и краткотрайни прииждания, при които нанася щети.

4. "Поройни горски земи" са терени от горския фонд с нарушени водорегулиращи и почвозащитни способности, които придават пороен характер на водното течение.

5. "Хидрографска система" е част от водосбора, която включва леглото и бреговете на водното течение.

6. "Профил на равновесие" е профилът с трайни наклони.

7. "Други денудационни процеси" са плъзгането, срутването по бреговете на поройните водни течения и падането на снежни лавини.

8. "Клейонаж" е плетено съоръжение от дървен материал, в което се поставят живи върбови резници.

9. "Фашинаж" е сноп от вършина, в който се поставят живи върбови резници.

10. "Радие" е хоризонтална или наклонена площадка между баража и контрабаража, която предпазва основата на баража от подравяне.

11. "Обект" е хидротехническо съоръжение.

12. "Ровина" е релефна ерозионна форма, образувана от действието на съсредоточен повърхностен воден отток.

13. "Окрупнени показатели" са група дейности с обща стойност.

14. "Канавко-вал" е съчетание от канавка и вал за поемане на повърхностния воден отток.

15. "Хидротехнически съоръжения" са канавко-валове по склоновите земи, баражи и прагове в хидрографската система на пороите.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Тази инструкция се издава на основание чл. 70 от Правилника за прилагане на Закона за горите и отменя инструкцията за укрепяване на пороите от 1965 г.

§ 3. Изпълнението на инструкцията се възлага на заместник-министъра на земеделието и горите и началник на Националното управление по горите.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Наредба № 1 от 12 януари 2004 г. за борба с ерозията и свлачищата в горския фонд и строежът на укрепителни съоръжения (ДВ, бр. 7 от 2004 г.)

.....

§ 3. Тази наредба отменя Инструкция № 2 от 2000 г. за борба с ерозията (ДВ, бр. 43 от 2000 г.).

.....

Приложение № 1 към чл. 32, ал. 3

Формуляр
за изчисляване на обема на зидарията на
праволинеен бараж №

№ на частта	Дължина, м	Широчина, м	Височина, м	Обем, куб. м
-------------	------------	-------------	-------------	--------------

Бараж

--	--	--	--	--

Контрабараж

--	--	--	--	--

Радие

--	--	--	--	--

Облицовъчни стени

--	--	--	--	--

Общо: |

--	--	--	--	--

Приложение № 2 към чл. 32, ал. 3

Формуляр

за изчисляване на обема на изкопа за
праволинеен бараж №

№ на частта	Дължина, м	Височина, м	Широчина, м	Обем, куб. м, по категории
-------------	------------	-------------	-------------	----------------------------

--	--	--	--	--

Бараж

Лява страна

--	--	--	--	--

Дясна страна

--	--	--	--	--

Контрабараж

Лява страна

--	--	--	--	--

Дясна страна

--	--	--	--	--

Радие и облицовъчни стени

--	--	--	--	--

Общо: |

--	--	--	--	--

Приложение № 3 към чл. 35, ал. 3

Формуляр

за изчисляване на обема на криволинеен бараж № R = . . . м

№ на	Образувателен	Разстоя-	Радиус	Централен	Дъга за	Дъга	Обем,
------	---------------	----------	--------	-----------	---------	------	-------

частта	трапец	ние до	до	ъгъл,	единица	през цен-	куб.
	центъра	центъра	центъра	градуси	радиус,	търа на	м
	широ-	висо-	площ,	на те-	на те-	м	тежестта,
	чина,	чина,	жестта,	жестта,			м
	м	м	мк	м	м		
							Общо:

Приложение № 4 към чл. 35, ал. 3

Формуляр

за изчисляване на обема на изкопа за криволинеен бараж № . . . R = . . . м

№ на частта	Образователен правоъгълник	Разстоя- ние до	Радиус	Центра- ъгъл,	Дъга за	Дъга	Обем на
	центъра	центъра	лън	градуси	единица	през цен-	изкопи-
	широ-	висо-	площ,	на те-	на те-	м	те,
	чина,	чина,	жестта,	жестта,			куб. м,
	м	м	мк	м	м		по ка-
							тегории
							Общо:

Лява страна

Дясна страна

Приложение № 5 към чл. 71, ал. 1

Регистър

на пороите в горския фонд

Регионално управление на горите

Държавно лесничейство

I. Характеристика на пороя

1. Площ на водосбора ха

2. Площ на горския фонд ха

3. Площ на изкуствените гори ха

4. Лесистост %

5. Площ на поройните земи ха

6. Класификация на пороя по:

- големината на водосбора
- произхода на наносите
- значението на застрашавания обект.

7. Регистриран максимален отток и причинени щети

. куб. м/сек, ХИЛ. ЛВ.

. куб. м/сек, ХИЛ. ЛВ.

. куб. м/сек, ХИЛ. ЛВ.

. куб. м/сек, ХИЛ. ЛВ.

. куб. м/сек, ХИЛ. ЛВ.

8. Описание на обектите, понесли щети от пороя

.....
.....
.....

II. Противоерозионни залесявания

Година на залесяването	Отдел и подотдел	Залесена площ, ха	Приложени специализирани технологии	Стойност, хил. лв.
.....

III. Дребноразмерни напречни укрепителни съоръжения (прагове)

Година на изграждането или ремонта	Вид на праговете	Отдел и подотдел	Количество	Стойност, хил. лв.
.....

IV. Едроразмерни напречни укрепителни съоръжения (баражи)

Бараж №

1. Вид на баража
2. Защитни съоръжения
3. Година на изграждането
4. Обем и стойност:
на баража куб. м, хил. лв. ;
на защитните съоръжения куб. м, хил. лв.
5. Височина: на баража м ;
на контрабаража м.
6. Вкопаване на основата: на баража м ;
на контрабаража м.
7. Дебелина на баража: при основата м ;
при преливника м.
8. Дължина на баража при венета м.
9. Размери на преливника: малка основа м ;
голяма основа м ;
дълбочина м.
10. Пропускателна способност на преливника куб. м/сек.
11. Регистриран максимален отток:
. - куб. м/сек, - куб. м/сек,
. - куб. м/сек, - куб. м/сек.